

Dragi Jakob!

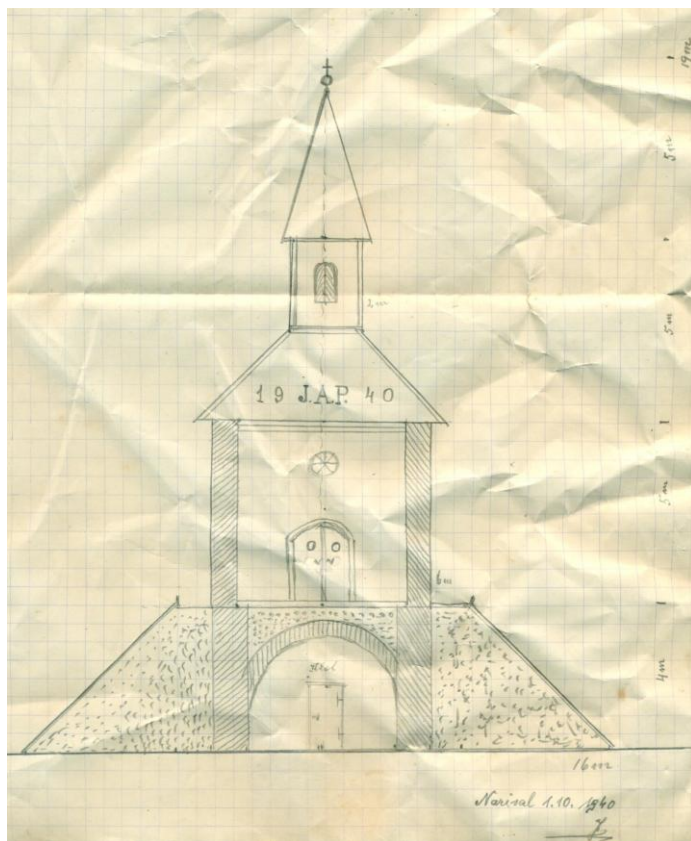
Če se pismo me je našlo pri najboljšem
zdravju, kakor ste mi že spričevali po starem
lepem slovenskem običaju želeli.

Čudno se mi je že zdelo, zakaj tako dolgo
ne daste od sebe nobene žige. Da sem si mislil:
mijela ga je najhujšta bolezen kakor menš,
čim starejši, tem bolj leni in nemarni smo,
za pisanje. Da različi veliki dogodki zadnjih
tednov so tam potisnili pero, oziroma, končnik
v roki, da ste napisali pismo časemu famnemu
oskibniku iz polpreteklega dobe ter Janezu Kranjske-
mu. Veliko novis sicer bogresano v vsakem
cenjenem pismu, tako npr., ali in kako se kaj
giblje duhovno v mladih organizacijah,
igre, gospodarstvo: kmetijska, družinska
posofilmna itd., itd., pod novim žigom,
pod čisto novo vlado v župništvu. Vendar
pa moram žeto, kar ste napisali, nekoliko
glasirati, kakor se pravi bolj učeno.

Predvsem o nevernem, ali pa nekaj srčnem, blago-
pačnejnem Janezu Pušičevskem. Tako kakor ka-
best, mi se žlepa ni kaj hrebešo. Moj Joz, „kaj je res
človek na tem svetu. Pravno se je bil zor sito ngrhezdi-
kel župnik, pa hende neizprerna smrt in ga vže
v mladih moških letih v grob. Tako rad sem ga imel

Pismo župnika Janeza Oblaka Sadoniku z dne 27. 12. 1921.

Posebej pomenljiv je list papirja s skico kapelice, ki jo je narisal Sadonik sam 1. 10. 1940. Na pročelju kapelice je letnica 1940 ter začetnice njegovega in ženinega imena in priimka: *19 J.A.P. 40*. Sadonik je bil zvest cerkvi in bogu vse življenje. Verjetno lahko skico pripišemo njegovi želji, da bi si na svojem posestvu postavil kapelico. Že v času, ko sta še živela njegov oče in mati, ga je obsedla ta želja. Starša pa sta nasprotovala zidanju kapelice. Sadonik naj bi o tem zapisal: *Mati mi je celo naravnost rekla: »Ali ni škoda denarja? Saj ne veš, če pride kmetija prej ali slej kakemu »posvetnjaku« v roke, ki se za popravo in ohranitev kapelice ne bo brigal in tako nazadnje ne bo ostalo družega, kakor žalosten kup kamenja in opeke, Bogu v nečast in hiši v sramoto.»*¹³ Verjetno je okrog leta 1940 spet bolj resno razmišljal o kapelici, vendar mu je vojna prekrizala načrte. Tako se mu ta skrivna želja ni nikoli uresničila.

Sadonikova skica kapelice, ki jo je narisal 1. 10. 1940.

¹³ Franc Pajtler: U. J. Paulič – Sadonik (posebnež iz Lovrenc na Pohorju), Lovrenc, 1997, str. 38.

Zgodba o Sadonikovem zvonu

Domnevamo lahko, da si je Jakob Paulič Sadonik želel za seboj pustiti nekaj trajnega, nekaj, kar bo ljudi še dolgo spominjalo nanj. Dolgo je gojil misel o postavitvi kapelice, vendar je ni uresničil, ohranili so se le risani načrti. Verjetno se je iz podobnih vzgibov odločil tudi za nakup zvona. Zgodba o njegovem zvonu je prisposodba za 20. stoletje, dobo dveh svetovnih vojn in burnih dogodkov, ki so Sadonikov »zvonček« obesili na vse tri zvonike lovrenških dolinskih cerkva in ga zaenkrat pustili na cerkvi sv. Križa.

Zvon je leta 1914 izdelal znani ljubljanski livar in zvonar Max Samassa. Težak je 76 in pol kilograma, na njem je napisano ime proizvajalca, številka izdelave 4079 in letnica 1914. Na naročnikovo željo je okrašen z napisom: ULITI ME JE DAL JAKOB PAVLIČ. Nakup zvona je bil verjetno povezan z obnovo in povišanjem zvonika cerkve sv. Lovrenca. Po zapletih in prepirih med dvema nasprotnima taboroma so Lovrenčani sklenili obnoviti in povišati zvonik za nekaj več kot 2 metra, sredstva zanj so prispevali domačini, med njimi je v lovrenški župniški kroniki na prvem mestu omenjen Sadonik, ki je daroval 11.800 opek. Gradbena dela so končali do 1. novembra 1914, novi zvonik pa je kar klical po novih zvonovih, saj so stari šteli že skoraj 200 let in bili močno obtolčeni.

Zvonik župnijske cerkve je bil Sadonikovemu zvonu usojen le za kratek čas. Jeseni leta 1916 je avstrijsko vojno ministrstvo namenilo zvonovom povsem drugačno vlogo, kot jim izvorno pripada. Večina jih je romala v topilnice, kjer so jih spremenili v morilsko orožje. Skoraj novemu Sadonikovemu zvonu je uspelo ubežati žalostnemu koncu, zamenjali so ga za večji oltarni zvonec iz cerkve sv. Lovrenca, Jakob Paulič pa je bil kljub temu previden in je 4. junija 1917 zvon snel ter ga skril na varno.

Pogodba.

Podpisani Jakob Pavlič posodim
moj 76½ kg težki zvon podružnici sv.
Križa v trgu za nedoločen čas. Zvon
ostane moja popolna lastnina in ga
smem vzeti kadarkoli.

Za vsako škodo, ki bi nastala na
zvonu vsled morebitnega premočnega
zvočenja, jamčita župnija, oziroma
občina sv. Lovrenc na Poh. s podpisni
g. župnika in g. župana.

Sv. Lovrenc na Pohorju dne 8. avgusta 1945

Jakob Pavlič
lastnik zvona št. 4079

Krajevni odbor O.F., Sv. Lovrenc na Pohorju, okraj Maribor, desni breg.

Oprav. št. služb.

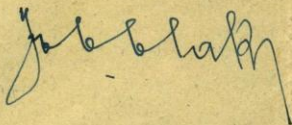
Sv. Lovrenc na Poh., dne 9. 8. 1945.

Zadeva zgoraj.

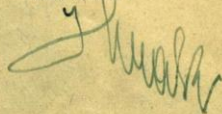
S tem potrjujem prejem zvona št. 4079, v teži
kg 76.50, kateri pa ostane nadalje last tov. Pavlič Jakoba iz Sv. Lo-
vrenca, ter ga imava midva samo na čuvanju in v uporabi.

Smrt fašizmu - svoboda narodu!

Župnik:

Sekretar:

Pogodba, s katero Sadonik posoja svoj zvon cerkvi sv. Križa v trgu.

Po I. svetovni vojni so Lovrenčani spet zbrali denar za nove zvonove. V mariborski zvonarni »Zvonoglas« so dali izdelati dva zvona v skupni teži 1765 kilogramov. Na nedeljo, 3. maja 1925, so ju po blagoslovu gasilci dvignili v zvonik lovrenške cerkve, na slovesnosti so bili kot botri navzoči vsi župani lovrenške fare.

Težavo s pomanjkanjem zvonov je pomagal reševati tudi Sadonikov zvon, ki se je od leta 1923 oglašal iz zvonika sv. Radekunde. Tam je ostal 18 let, do izbruha nove vojne vihre. Izkušnje iz časa I. svetovne vojne so Sadonika primorale, da je zvon 28. maja 1941 zopet snel. Po pripovedovanju sorodnikov je zvon potopil na dno domačega ribnika.

Ob koncu II. svetovne vojne sta morala nova ljudska oblast in krajevni odbor OF poskrbeti tudi za zvonjenje v trgu. Razmere med državo in cerkvijo še niso bile jasne, obračun je bil dokončno izveden leta 1952. Takoj po vojni pa je sekretar krajevnega OF Ivan Mrak, skupaj z župnikom Janezom Oblakom, s Sadonikom podpisal pogodbo o posoji zvona podružnični cerkvi sv. Križa.

9. avgusta 1945 je Jakob Paulič v dnevnik vpisal: *Pop. ob pol štirih peljal lvek na okrašenem vozu zvonček do Križne cirkve, po izvršenem blagoslovu, pri katerem so partizani trikrat vstrelili, so ga potegnili v zvonik, kjer je po izvršenem montiranju takoj zapel smrtno pesem rajni Katarini Bizjak p. dom. gorna Menica.*

Zvon št. 4079 danes še vedno poje, upamo lahko, da tako tudi ostane.